

Kirkolliskokoukselle

Kuopio 23.10.2026

Asia 10. Kirkolliskokousaloite muuttuvasta peruskoulun uskonnonopetuksesta

Kirkollishallituksen esitys

Turun ortodoksinen seurakunta esittää kirkolliskokoukselle tekemässään aloitteessaan keskustelun avaamista uskonnonopetukseen kohdistuvista muutospaineista ja valmistautumista päätöksillään peruskoulun uskonnonopetuksen muutoksiin. Aloitteessa tuodaan ilmi huoli oppilaan uskonnollisen identiteetin kehittymisestä ja pidetään todennäköisenä siirtymistä yhteiseen katsomusaineopetukseen. Aloitteen mukaan tästä kertoo opetusministerin tilaama selvitystyö ja oppikirjojen myynnistä poisvetäminen.

Aloitteessa toiveena on seurakuntien toimiminen yhteistyössä ratkaisujen etsimiseksi, mikäli uskonnonopetus nykymuodossaan lakkaisi.

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että aloite hylätään.

Perustelut

Aloitteessa esitetään huoli perusopetuksen katsomusaineiden mahdollisesta uudistamisesta ja sen vaikutuksista ortodoksisen uskonnon opetukseen. Huoli lasten ja nuorten ortodoksisen identiteetin vahvistamisesta on perusteltu ja kirkon kasvatustehtävän kannalta tärkeä. Aloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin ei ole tässä vaiheessa riittäviä perusteita.

Katsomusaineiden opetuksen muuttamisesta ei ole tehty poliittisia tai lainsäädännöllisiä päätöksiä. Perusopetuksen katsomusaineita koskeva järjestelmä perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, ja sen muuttaminen edellyttäisi laajaa poliittista valmistelua, hallituksen esitystä sekä valtioneuvoston hyväksyntää. Tällaiset uudistukset ovat tyypillisesti pitkäkestoisia prosesseja.

Tällä hetkellä hallitusohjelma ei sisällä päätöstä siirtymisestä yhteiseen katsomusaineeseen, eikä tulevasta hallitusohjelmasta ei ole tietoa. Yksittäiset selvitykset, asiantuntijapuheenvuorot tai ministeritason kannanotot eivät vielä merkitse hallituksen sitoutumista lainsäädäntöuudistukseen. Myöskään mahdollinen selvitystyö ei ennakoisi sen lopputulosta tai sitä, että selvityksen ehdotukset johtaisivat lainsäädäntömuutoksiin.

Aloitteessa viitattu opetushallituksen kustantamien oppikirjojen poistaminen myynnistä on poliittinen toimenpide, joka kohdistuu opetushallituksen asemaan. Se ei ole osoitus yhteisen katsomusaineen valmistelusta. Oppimateriaalien korjaaminen ja sen vuoksi markkinoilta poistaminen liittyy opetusaineistojen sisältöjen arviointi- ja korjausprosesseihin eikä sinänsä anna perusteita tehdä johtopäätöksiä tulevasta katsomusainejärjestelmästä.

Kirkon näkökulmasta olisi ongelmallista reagoida mahdollisiin tuleviin muutoksiin tavalla, joka voisi ulospäin näyttäytyä ennakoivana puolustautumisena tai huolestuneena varautumisena ennen kuin varsinaisia päätöksiä on tehty. Tällainen toimintatapa voisi antaa signaalin, että kirkko pitää nykyisen järjestelmän muutosta väistämättömänä, vaikka asiasta ei ole tehty yhteiskunnallisia ratkaisuja. Kirkon on kuitenkin tarkoituksenmukaista seurata tilannetta aktiivisesti, osallistua keskusteluun asiantuntevasti, pyrkiä vaikuttamaan ja arvioida mahdollisia toimenpiteitä sen perusteella, mitä konkreettisia ehdotuksia tulevaisuudessa mahdollisesti tehdään. Tätä työtä tekee kasvatuksen ja koulutuksen koordinaattori jo tällä hetkellä.

Samalla on todettava, että lasten ja nuorten ortodoksisen identiteetin tukeminen on kirkon perustehtävä riippumatta siitä, millainen katsomusainejärjestelmä kouluissa on käytössä. Tämän vuoksi kirkon voimavaroja on tarkoituksenmukaisempaa suunnata jo nykyisessä tilanteessa kasvatuksen vahvistamiseen.

Kirkko voi vastata toimintaympäristön muutoksiin vahvistamalla seurakuntien kasvatusta ja nuorisotyötä, tukemalla opettajien sekä seurakunnan työntekijöiden täydennyskoulutusta sekä huolehtimalla siitä, että kirkon keskushallinnossa on riittävät resurssit kirkon kasvatusta – ja koulutustehtävän kehittämiseen valtakunnallisesti.

Kirkon ei ole syytä antaa kuvaa kiireellisestä varautumisesta tai muutoksen väistämättömyydestä, vaan seurata valmistelua osana kirkon normaalia edunvalvontaa ja samalla vahvistaa sekä kehittää omaa kasvatustyötään.

Liite 10. Kirkolliskokousaloite muuttuvasta peruskoulun uskonnonopetuksesta

Esitys asian käsittelystä

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että asiasta 10 pyydetään sivistysvaliokunnan mietintö.

Elia
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa